

Asia: HE 109/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025, kansainvälinen kehitysyhteistyö

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta toimittaa valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostolle lausunto koskien talousarviota vuodelle 2025. Jaoston toiveesta lausunnon kohteena on kansainvälinen kehitysyhteistyö. Tältä osin lausumme seuraavassa lyhyesti yritysvastuujärjestöjen rahoitusta koskien:

Toisin kuin budjetti antaa ymmärtää, yritysvastuujärjestöjen rahoitus on jo ajettu alas

Suomessa keskeisin rahoituskanava yritysvastuujärjestöille on ollut ulkoministeriön alainen viestintä- ja globaalikasvatustuki (VGK)¹. VGK-tuki sisältyy vuoden 2025 talousarviossa kohtaan 24.30 (8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle), jossa todetaan, että *”käyttösuunnitelmaakohdan määrärahaa voidaan käyttää myös kansalaisjärjestöjen Suomessa tapahtuvaan kehitysviestintään ja globaalikasvatukseen”*.

Viime vuosina VGK-tuella on muun muassa selvitetty esteitä kehittyvien maiden oikeudenmukaiseen vihreään siirtymään, nostettu esiin energiatuotantoon liittyviä mineraaliriskejä kehittyvissä maissa, kiritetty akkumineraalien vastuullisuutta sekä nostettu esiin olemassa olevan konfliktimineraaleja koskevan vastuullisuussäätelyn puutteita. Toiminta on ollut linjassa paitsi edellisen kehityspoliittisen selonteon myös parhaillaan eduskunnan käsittelyssä olevan kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selonteon (VNS 4/2024) kanssa. Hallituksen uusi yritystoimintaan kehittyvissä maissa painottuva selonteko aikoo muun muassa edistää *”kaivannais- ja energia-alan läpinäkyvyyttä ja vastuullisuutta ja kehittyvien maiden mahdollisuuksia puhtaaseen siirtymään”*.

Vaikka VGK-tuelle on varattu budjetissa varat ja sitä on käytetty ministeriön itsensä asettamien painopisteiden mukaiseen hanketoimintaan, on se ministeri Tavion päätöksellä kuluvana vuonna lakkautettu. Ministeriöstä julkisuuteen on viestitetty, että kehitysviestintää ja globaalikasvatusta *”ei toivota”*. Ministeri Tavio on kertonut pitävänsä lakkauttamansa tuen käyttöä *”ideologisena”*.²

Finnwatch kannustaa eduskuntaa palauttamaan viestintä- ja globaalikasvatustuen, jolle on jo varattu rahat vuoden 2025 talousarviossa.

¹ VGK-tuen hakukierrosten yhteydessä on ollut erillinen haku yritysvastuuhankkeille.

² Iltasanomat, <https://www.is.fi/politiikka/art-2000010616043.html>